

Policyjna renta rodzinna po zmarłym lub zaginionym funkcjonariuszu, zmarłym emerycie lub renciście Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej, Urzędu Ochrony Państwa, Biura Ochrony Rządu lub Służby Celnej.

Komu przysługuje policyjna renta rodzinna?

Policyjna renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny:

➤ **funkcjonariusza:**

- zmarłego lub zaginionego w czasie pełnienia służby,
- zmarłego w ciągu 18 miesięcy po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek urazów doznanych w czasie pełnienia służby lub chorób powstałych w tym czasie,
- zmarłego w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby albo choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby,
- zmarłego po zwolnieniu ze służby, jeżeli w dniu śmierci spełniał on warunki wymagane do uzyskania emerytury lub renty inwalidzkiej, chociażby jego prawo do zaopatrzenia nie zostało jeszcze ustalone,

➤ **zmarłego emeryta lub rencisty policyjnego.**

Kto może otrzymać policyjną rentę rodzinną?

O policyjną rentę rodzinną mogą ubiegać się następujący członkowie rodziny:

1) DZIECI

➤ **dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione:**

- do ukończenia 16 lat,
- do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, (jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów),
- bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie przed ukończeniem 16 lat życia lub w czasie nauki w szkole do osiągnięcia 25 lat życia,

➤ **przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, jeżeli spełniają powyższe warunki, a ponadto:**

- zostały przyjęte na wychowanie i utrzymanie, co najmniej na rok przed śmiercią funkcjonariusza (emeryta lub rencisty) chyba, że śmierć była następstwem wypadku oraz nie mają prawa do renty rodzinnej po zmarłych rodzicach, a gdy rodzice żyją, jeżeli:
 - ❖ nie mogą zapewnić im utrzymania albo
 - ❖ funkcjonariusz (emeryt lub rencista) lub jego małżonek był ich opiekunem ustanowionym przez sąd.

2) WDOVA, jeżeli w chwili śmierci męża pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej i odpowiednio:

- osiągnęła wiek 50 lat lub
- była niezdolna do pracy lub
- wychowuje, co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej pod warunkiem, że dziecko nie osiągnęło 16 lat życia, a w przypadku kształcenia się dziecka w szkole do ukończenia 18 lat życia lub
- sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej lub
- osiągnęła wiek 50 lat lub stała się niezdolna do pracy po śmierci męża, nie później jednak niż w ciągu 5 lat od śmierci męża lub od zaprzestania wychowywania dzieci, wnuków lub rodzeństwa, o których mowa wyżej.

Wdowa, która nie spełnia powyższych warunków i nie ma niezbędnych źródeł utrzymania ma prawo do okresowej renty rodzinnej:

- przez rok od dnia śmierci męża,
- w okresie uczestniczenia w zorganizowanym szkoleniu mającym na celu uzyskanie kwalifikacji do wykonywania pracy zarobkowej, nie dłużej jednak niż przez 2 lata od dnia śmierci męża.

Małżonka rozwiedziona, małżonka pozostająca w separacji lub wdowa, która do dnia śmierci męża nie pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, ma również prawo do policyjnej renty rodzinnej, jeżeli:

- spełnia warunki przewidziane dla wdowy i
- w dniu śmierci męża miała prawo do alimentów z jego strony ustalone wyrokiem, ugodą sądową lub na podstawie dobrowolnie ustalonego porozumienia.

Prawo do policyjnej renty rodzinnej przysługuje małżonkowi **bez względu na jego wiek i stan zdrowia:**

- jeżeli śmierć funkcjonariusza pozostająca w związku ze służbą jest następstwem czynu karalnego,
- w razie śmierci albo zaginięcia funkcjonariusza w czasie pełnienia służby poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Warunki dotyczące wdowy stosuje się odpowiednio **do wdowca.**

3) RODZICE, jeżeli:

- funkcjonariusz (emeryt lub rencista) bezpośrednio przed śmiercią przyczyniał się do ich utrzymania,
- spełniają warunki określone dla wdowy lub wdowca (wiek, niezdolność do pracy lub wychowywanie dzieci).

Rodzicom **nie przysługuje prawo do okresowej renty rodzinnej.**

Podstawa policyjnej renty rodzinnej (świadczenie, które przysługiwałoby zmarłemu)

Podstawę policyjnej renty rodzinnej w przypadku:

- **śmierci albo zaginięcia funkcjonariusza:**
 - stanowi **renta inwalidzka I grupy (80% świadczenia)**, jaka przysługiwałaby temu

funkcjonariuszowi w dniu śmierci albo zaginięcia;

- stanowi **wysokość ostatniego uposażenia** - jeżeli śmierć albo zaginięcie funkcjonariusza nastąpiło w związku z pełnieniem służby poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

➤ **śmierci emeryta lub rencisty:**

- stanowi kwota świadczenia, **które przysługiwało zmarłemu**, jednakże od kwoty nie niższej niż kwota **renty inwalidzkiej II grupy (70% świadczenia)**, która przysługiwałaby zmarłemu.

Wysokość policyjnej renty rodzinnej stanowi odpowiednio:

- 85% świadczenia, które przysługiwało zmarłemu (podstawy renty rodzinnej)
- **dla jednej osoby** uprawnionej,
- 90% świadczenia, które przysługiwało zmarłemu (podstawy renty rodzinnej)
- **dla dwóch osób** uprawnionych,
- 95% świadczenia, które przysługiwało zmarłemu (podstawy renty rodzinnej)
- **dla trzech lub więcej osób** uprawnionych.

Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna, która podlega podziałowi na równe części dla każdej z osób uprawnionych do renty rodzinnej.

Wypłata policyjnej renty rodzinnej

Policyjną rentę rodzinną wypłaca się od dnia:

- **powstania prawa do renty**, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym został zgłoszony wniosek,
- **śmierci lub zaginięcia funkcjonariusza albo śmierci emeryta lub rencisty**, (jednak nie wcześniej niż od dnia spełnienia warunków do renty rodzinnej przez uprawnionych członków rodziny) w razie zgłoszenia wniosku o policyjną rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć lub zaginięcie funkcjonariusza albo śmierć emeryta lub rencisty.

Rentę rodzinną przysługującą dziecku, które ukończyło 18 lat życia i nie ma ustanowionej opieki prawnej, na jego wniosek wypłaca się:

- do jego rąk lub na wskazane przez niego konto bankowe, którego jest posiadaczem lub współposiadaczem;
- innej osobie pełnoletniej, uprawnionej do części tej renty rodzinnej albo osobie, która sprawowała opiekę nad wnioskodawcą przed osiągnięciem przez niego pełnoletności.

Ustalenie prawa do policyjnej renty rodzinnej

Osoba wnioskująca o ustalenie prawa do policyjnej renty rodzinnej po zmarłym lub zaginionym funkcjonariuszu albo zmarłym emerycie lub renciście jest zobowiązana złożyć:

- *wniosek o przyznanie: renty rodzinnej po zmarłym-zaginionym funkcjonariuszu, zmarłym emerycie lub renciście,*
- *załącznik do wniosku o przyznanie: renty rodzinnej po zmarłym-zaginionym funkcjonariuszu, zmarłym emerycie lub renciście, jeżeli o rentę rodzinną ubiega się poza wnioskodawcą,*
co najmniej jeszcze jedna osoba,
- odpowiednie dokumenty potwierdzające uprawnienia do renty rodzinnej.

Formularze wniosków dostępne są:

- w Punkcie Obsługi Klienta ZER MSWiA,
- na stronie internetowej www.gov.pl/zermstwa w zakładce *Załatw sprawę* → *wybrać służbę* → *wybrać Renta rodzinna*.

Wniosek powinien być podpisany przez osobę, która ubiega się o rentę rodzinną, jej pełnomocnika, osobę sprawującą faktyczną opiekę lub osobę upoważnioną do złożenia podpisu.

Gdzie złożyć dokumenty?

Wniosek o policyjną rentę rodzinną po zmarłym lub zaginionym funkcjonariuszu kompletuje komórka kadrowa właściwa ze względu na miejsce pełnienia służby lub miejsce zamieszkania funkcjonariusza.

Wniosek po zmarłym emerycie lub renciście kompletuje osoba wnioskująca.

Wniosek wraz z dokumentami można złożyć:

- w komórce kadrowej właściwej ze względu na ostatnie miejsce pełnienia służby zmarłego lub zaginionego funkcjonariusza albo właściwej ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy,
- w Punkcie Obsługi Klienta ZER MSWiA - osobiście, za pośrednictwem pełnomocnika lub osoby sprawującej faktyczną opiekę,
- za pośrednictwem przedsiębiorcy prowadzącego działalność w zakresie doręczenia przesyłek, przesyłając wniosek na adres ZER MSWiA.

Jakie dokumenty należy dołączyć do wniosku o przyznanie policyjnej renty rodzinnej?

Do wniosku o policyjną rentę rodzinną należy dołączyć w szczególności:

1) wdowa lub wdowiec:

- a) odpis aktu zgonu osoby, po której ma być przyznana renta rodzinna,
- b) aktualny odpis aktu małżeństwa,
- c) orzeczenie o niezdolności do pracy, jeżeli ustalenie prawa do renty rodzinnej jest uzależnione od tej niezdolności lub zaświadczenie o stanie zdrowia, w celu skierowania do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- d) zaświadczenie potwierdzające fakt uczestnictwa w zorganizowanym szkoleniu mającym na celu uzyskanie kwalifikacji do wykonywania pracy zarobkowej, jeżeli wdowa (wdowiec) w dniu zgonu nie posiada niezbędnych środków utrzymania oraz nie spełnia warunków wieku lub niezdolności do pracy,
- e) zaświadczenie potwierdzające kontynuowanie nauki przez dziecko powyżej 16 roku życia (nie więcej niż 18 lat), jeżeli ustalenie prawa do renty rodzinnej uzależnione jest od wychowywania dziecka do ukończenia 18 roku życia,
- f) orzeczenie potwierdzające całkowitą niezdolność do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowitą niezdolność do pracy dziecka powyżej 16 roku życia (nie więcej niż 18 lat), jeżeli ustalenie prawa do renty rodzinnej uzależnione jest od wychowywania dziecka niezdolnego do pracy;

2) małżonka rozwiedziona, małżonka pozostająca w separacji lub wdowa nie pozostająca w dniu śmierci męża we wspólności małżeńskiej, poza dokumentami wymienionymi w pkt 1 winna złożyć dodatkowo wyrok sądu lub ugodę sądową albo inny dokument potwierdzający spełnianie przez zmarłego do dnia śmierci obowiązku alimentacyjnego;

3) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione:

- a) odpis aktu urodzenia dziecka,
- b) zaświadczenie o uczęszczaniu do szkoły, jeżeli dziecko ukończyło 16 lat życia,
- c) postanowienie sądu, w przypadku, gdy zmarły funkcjonariusz, emeryt lub rencista albo jego małżonek był opiekunem ustanowionym przez sąd,
- d) odpis aktu zgonu osoby, po której ma być przyznana renta rodzinna,
- e) orzeczenie o niezdolności do pracy, jeżeli ustalenie prawa do renty rodzinnej jest uzależnione od tej niezdolności lub zaświadczenie o stanie zdrowia, w celu skierowania do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;

4) rodzice:

- a) pisemne oświadczenie, że zmarły bezpośrednio przed śmiercią przyczynił się do ich utrzymania oraz dowody potwierdzające ten fakt w przypadku ich posiadania,
- b) odpis aktu zgonu osoby, po której ma być przyznana renta rodzinna,
- c) orzeczenie o niezdolności do pracy, jeżeli ustalenie prawa do renty rodzinnej jest uzależnione od tej niezdolności lub zaświadczenie o stanie zdrowia, w celu skierowania do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W przypadku zmarłego lub zaginionego funkcjonariusza, który nie miał ustalonego prawa do emerytury policyjnej lub policyjnej renty inwalidzkiej należy dołączyć odpowiednio:

- zaświadczenie o przebiegu służby - potwierdzające łączny okres odbytej służby, wydane przez organ kadrowy właściwy ze względu na ostatnie miejsce pełnienia służby przez funkcjonariusza,
- zaświadczenie o wysokości uposażenia funkcjonariusza na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, wydane przez właściwą komórkę finansową,
- kserokopię legitymacji stwierdzającej przyznanie *Medalu imienia podkomisarza Policji Andrzeja Struja*, potwierdzoną za zgodność z oryginałem - w przypadku, gdy medal został przyznany,
- orzeczenie komisji lekarskiej o związku śmierci funkcjonariusza ze służbą,
- dokument stwierdzający związek śmierci funkcjonariusza ze służbą (protokół powypadkowy, prawomocne orzeczenie sądu lub postanowienie prokuratora o umorzeniu postępowania lub o odmowie wszczęcia postępowania karnego) - w przypadku, gdy śmierć była następstwem czynu karalnego,
- rozkaz personalny lub decyzję właściwego przełożonego, stwierdzającą zaginięcie oraz związek zaginięcia ze służbą albo brak tego związku - w przypadku ubiegania się o rentę rodzinną po zaginionym funkcjonariuszu.

Wszystkie dokumenty należy składać w oryginale.

Zawieszenie lub zmniejszenie policyjnej renty rodzinnej z uwagi na osiągnięte przychody

Policyjna renta rodzinna ulega zawieszeniu lub zmniejszeniu w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, tj. zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej albo prowadzenia działalności gospodarczej, w tym także działalności wykonywanej za granicą oraz z tytułu służby.

W przypadku osiągnięcia przez osobę uprawnioną do policyjnej renty rodzinnej przychodów z ww. działalności lub z tytułu służby w wysokości:

- **nie przekraczającej 70%** przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa GUS - renta rodzinna **nie podlega zawieszeniu ani zmniejszeniu**,
- **przekraczającej 70%** przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, nie wyższej jednak niż 130% tego wynagrodzenia - renta rodzinna **podlega zmniejszeniu o kwotę**:
 - **przekroczenia** kwoty 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia lub
 - **maksymalnego zmniejszenia**.

Kwoty maksymalnych zmniejszeń dla renty rodzinnej określone są w art. 104 ust. 8 pkt 3 *ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych*. Kwoty maksymalnych zmniejszeń podlegają podwyższeniu przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w kolejnych terminach waloryzacji.

Zmniejszenie policyjnej renty rodzinnej o kwotę przekroczenia, tj. o kwotę, o jaką osiągną przychód przekracza 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, nie może być wyższe od kwoty maksymalnego zmniejszenia policyjnej renty rodzinnej.

Kwoty stanowiące 70% i 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia oraz kwoty maksymalnych zmniejszeń zamieszczone są stronie internetowej www.gov.pl/zermswia w zakładce *O urzędzie* → *Progi zarobkowe*.

- **przekraczającej 130%** przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia - renta rodzinna **podlega zawieszeniu**.

Zmniejszanie i zawieszanie policyjnych rent rodzinnych **nie dotyczy**:

- osób pobierających policyjne renty rodzinne po funkcjonariuszach, których śmierć pozostająca w związku ze służbą jest następstwem **czynu karalnego**,
- osób, które **mają ustalone prawo do emerytury**, lecz pobierają policyjną rentę rodzinną, jako świadczenie korzystniejsze pod warunkiem, że osoby te ukończyły wiek emerytalny wynoszący **60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn**,
- **uczniów szkół ponadpodstawowych lub studentów do ukończenia 26. roku życia, wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub zlecenia** albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, gdyż nie podlegają oni obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Ustanie prawa do policyjnej renty rodzinnej

Prawo do policyjnej renty rodzinnej ustaje:

- gdy przestanie istnieć którykolwiek z warunków wymaganych do uzyskania prawa do policyjnej renty rodzinnej,
- w razie śmierci osoby uprawnionej,
- z upływem terminu, w którym może nastąpić uznanie funkcjonariusza za zmarłego

w przypadku policyjnej renty rodzinnej ustalonej po zaginionym funkcjonariuszu - po uznaniu funkcjonariusza za zmarłego, sprawa renty rodzinnej podlega ponownemu rozpoznaniu,

- z upływem terminu, na jaki prawo do policyjnej renty rodzinnej zostało ustalone np. z powodu ukończenia nauki albo upływu terminu orzeczenia o czasowej niezdolności do pracy.

Policyjna renta rodzinna dla osób zamieszkałych za granicą

Osoby uprawnione do policyjnej renty rodzinnej, zamieszkałe na stałe w jednym z państw Unii Europejskiej, Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, Wielkiej Brytanii lub w państwie, z którym Polskę łączy umowa międzynarodowa o zabezpieczeniu społecznym, mają zagwarantowane prawo do wypłaty przysługujących im świadczeń w Polsce na własne konto bankowe lub do rąk osoby upoważnionej, a także do ich transferu na rachunek bankowy w kraju miejsca zamieszkania. W przypadku transferu świadczenia za granicę, do wniosku można dołączyć zaświadczenie z banku o prowadzeniu rachunku bankowego, zawierające dane rachunku oraz dane odbiorcy renty rodzinnej, jako właściciela rachunku.

Osobom zamieszkałym w państwach innych niż wymienione powyżej, wypłata renty rodzinnej realizowana jest wyłącznie na rachunek bankowy w Polsce lub do rąk osoby upoważnionej.

Podstawa prawna:

- ustawa z dnia 18 lutego 1994 r. *o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1280, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251);
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 grudnia 2018 r. *w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Celno-Skarbowej oraz ich rodzin* (Dz. U. poz. 2373, z późn. zm.)

Stan prawny na listopad 2023 r.